Katowice, dn. 11 grudnia 2020 r.

ŚZGiP: walka ze smogiem na nowych warunkach

Konieczne jest usprawnienie działań związanych z poprawą jakości powietrza w Polsce – z takim apelem wystąpiło Zgromadzenie Ogólne Śląskiego Związku Gmin i Powiatów do Rządu RP. W przyjętym w tej sprawie stanowisku samorządowcy podkreślają m.in. potrzebę tworzenia kompleksowej i wielopoziomowej strategii walki ze smogiem. Proponują też konkretne rozwiązania w zakresie instrumentów wsparcia.

- *Nieuchronnie zbliżają się terminy wyłączenia z eksploatacji niskosprawnych i nieekologicznych źródeł ciepła, które wyznacza obowiązująca w naszym województwie tzw. uchwała antysmogowa* – mówi Dariusz Skrobol, Burmistrz Pszczyny.

Bez jednolitych i spójnych danych nie wygramy tej walki

Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego z dn. 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (tzw. uchwała antysmogowa) jest ważnym krokiem w walce o czyste powietrze. Jednocześnie, co podkreślają coraz częściej samorządy lokalne, rośnie **niepokój związany z tempem realizowanych** w oparciu o nią **inwestycji** i tym, czy uda się je zakończyć na czas.

- *Analiza raportów kontrolnych w zakresie podejmowanych działań przez administrację szczebla rządowego, jak i samorządowego prowadzi do jednego wniosku. Wciąż* ***brakuje nam kompleksowej, wielopoziomowej****, a przy tym jednolitej* ***strategii*** *walki z zanieczyszczonym powietrzem* – mówi Piotr Kuczera, Przewodniczący Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, Prezydent Rybnika.

Dlatego też Zgromadzenie Ogólne Związku w swoim stanowisku postuluje o **pilne uruchomienie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków**, w oparciu o znowelizowaną w ostatnim czasie ustawę o wspieraniu termomodernizacji i remontów. Gromadzenie w skali całego kraju jednolitych i spójnych danych, dotyczących budynków i pochodzących z nich źródeł emisji, jest kluczowe z punktu widzenia planowania, a następnie skutecznego wdrażania działań naprawczych.

- *Dziś samorządy nie posiadają narzędzi, które pozwoliłyby na precyzyjne określenie miejsca, w którym funkcjonują* ***instalacje grzewcze odpowiedzialne za generowanie największej ilości zanieczyszczeń*** – mówi Daniel Wolny, Kierownik Biura Zarządzania Energią w Urzędzie Miasta Katowice, dodając, że bez cyklicznie weryfikowanej bazy danych gminy i powiaty nie będą w stanie skutecznie realizować przyjmowanych na poziomie województw programów ochrony powietrza.

Trzeba usprawnić sieć dystrybucji środków finansowych

Efektywność podejmowanych działań na rzecz czystego powietrza uzależniona jest od sprawnie funkcjonujących instrumentów wsparcia finansowego – co do tego nikt nie ma wątpliwości. Samorządowcy **doceniają wprowadzone już zmiany** w zakresie uproszczenia

procedur związanych z wypełnieniem oraz rozpatrzeniem wniosku w programie Czyste Powietrze. Jednak wciąż widzą konieczność poprawy działania sieci dystrybucji środków programu.

– *Proponujemy rozważenie m.in.* ***utworzenia powiatowych ekspozytur*** *wojewódzkich funduszy ochrony środowiska. Oczywiście dotyczyłoby to powiatów, które mogłyby zapewnić niezbędne do tego celu pomieszczenia* – wyjaśnia Antoni Szlagor, Burmistrz Żywca.

Samorządowcy zrzeszeni w Śląskim Związku Gmin i Powiatów zwracają uwagę, że kluczowe jest szybkie uruchomienie i wykorzystanie do obsługi programu Czyste Powietrze rozległej **sieci placówek bankowych**. Będą one mogły, dzięki ostatnim zmianom w ustawie, udzielać również kredytów na wkład własny inwestora, poręczanych przez nowoutworzony Ekologiczny Fundusz Poręczeń i Gwarancji.

Mieszkańcy chcą szybkiego i sprawnego wsparcia

Pozytywnym zjawiskiem jest **rosnąca wśród lokalnych społeczności świadomość** i chęć podejmowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza, poprzez korzystanie z różnych form ich dofinansowania. Przy czym mieszkańcy oczekują szybkiego, sprawnego i opartego na prostych zasadach wsparcia. Niestety niechlubnym przykładem dotychczasowego niepowodzenia w tym zakresie jest **program „STOP SMOG”**, kierowany do najuboższych gospodarstw domowych. Ze względu na jego złożoność i wysoki stopień trudności nie był powszechnie wdrażany.

Już sam tryb weryfikacji wniosku przez gminę w kontekście **przyjętych kryteriów dochodowych i majątkowych** stawianych wobec potencjalnych beneficjentów był skomplikowany. Do tego dochodziły problemy związane z trybem realizowania samego zamówienia zgodnie z obowiązującymi przepisami udzielania zamówień publicznych. Wynikały one z potrzeby opracowania bardzo zróżnicowanej dokumentacji, indywidualnie pod każdy budynek, w którym realizowane było przedsięwzięcie (przy czym gmina nie sprawowała nad tym kontroli).

– *Dlatego mamy nadzieję, że niedawno wprowadzone zmiany w ustawie dotyczącej wspierania termomodernizacji i remontów zwiększą atrakcyjność tego programu dla gmin* – podsumowuje Dariusz Skrobol, Burmistrz Pszczyny.

Zgromadzenie Ogólne Śląskiego Związku Gmin i Powiatów w swoim stanowisku docenia dotychczas podjęte prace legislacyjne na rzecz poprawy jakości powietrza. Jednak mając na uwadze konieczność co najmniej **kilkukrotnego przyspieszenia wyłączania z eksploatacji pozaklasowych urządzeń grzewczych** na obszarze województwa śląskiego oraz zrealizowania w krótkim czasie (5 - 6 lat) kilkuset tysięcy tego typu inwestycji, samorządy proponują wdrożenie kilku rozwiązań – dostępne tutaj.

Śląski Związek Gmin i Powiatów – jest największą regionalną organizacją samorządową w Polsce, zrzeszającą obecnie 141 jednostek samorządu terytorialnego z woj. śląskiego (w tym wszystkie miasta na prawach powiatu), jego misją jest służba na rzecz dobra publicznego w województwie śląskim poprzez wspieranie społeczności i samorządów lokalnych (www.silesia.org.pl).